

СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Нормативний

III (освітньо-науковий) рівень підготовки вищої освіти

галузь знань	01 Освіта
спеціальність	015 Професійна освіта
освітня програма	Професійна освіта
освітня кваліфікація	Доктор філософії з професійної освіти

Викладач: Косарук О. М.

Мова викладання: українська

Семестр – 2

Кредитів ЕКТС – 3

Лекцій – **16 год.** (денна форма), **6 год.** (заочна форма)

Практичних – **16 год** (денна форма), **6 год.** (заочна форма)

Самостійна робота – **58 год.** (денна форма), **78 год.** (заочна форма)

Вид контролю – диф. залік

Передумови для вивчення дисципліни – «Сучасні педагогічні технології у закладах вищої освіти» є обов'язковою, освітньою компонентою підготовки доктора філософії, яка спрямована на формування універсальних навичок дослідника. Дисципліна базується на знаннях інноваційних та психологічних аспектів сучасної освіти, отриманих на попередніх рівнях навчання та на освітній компоненті загальнонаукового (філософського) спрямування «Філософсько-світоглядні засади сучасної науки й цивілізації» і безпосередньо пов'язана та доповнює таку обов'язкову компоненту, як «Педагогічна практика».

Мета викладання навчальної дисципліни полягає в тому, щоб надати здобувачам ґрунтовних знань з теорії та історії педагогічних технологій, засвоєння сучасних технологій освітнього процесу та формування готовності до їх практичного використання у ЗВО; розвиток у здобувачів педагогічних професійних компетентностей, педагогічної майстерності, що уможливають інноваційний характер діяльності у вищій освіті; формування компетентностей необхідних для застосування сучасних педагогічних та інформаційних технологій для забезпечення освітнього процесу.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розкриття сутності інноваційних тенденцій розвитку сучасної педагогічної освіти, забезпечення розуміння педагогічної технології як цілісної та динамічної системи;
- ознайомлення здобувачів з ознаками та типологією педагогічних технологій, формами і методами навчання та виховання за сучасними педагогічними технологіями, які необхідні майбутньому фахівцю для творчого планування освітнього процесу;
- оволодіння інноваційними технологіями, інноваційними навичками у сфері менеджменту, в галузі науково-дослідної, освітньої, науково-методичної, управлінської діяльності;
- засвоєння здобувачами провідних тенденцій розвитку педагогічних технологій у ЗВО, основ інноваційного підходу як передумови технологізації вищої освіти.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері біомедичної інженерії при здійсненні професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

ЗК3 – Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК4 – Здатність розв'язувати комплексні проблеми біомедичної інженерії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ФК2 – Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок в біомедичній інженерії українською та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів за напрямом наукових досліджень.

ФК4 – Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері біомедичної інженерії та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації.

ФК7 – Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

Програмні результати вивчення дисципліни.

Згідно з освітньо-науковою програмою вивчення дисципліни здобувачами спрямоване на досягнення таких програмних результатів:

ПРН2 – Глибоко розуміти загальні принципи та методи біомедичної інженерії, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері біомедичної інженерії та у викладацькій практиці.

ПРН7 – Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми біомедичної інженерії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН11 – Складати пропозиції щодо міжнародного наукового співробітництва, а також щодо фінансування наукових досліджень у сфері біомедичної інженерії.

ПРН12 – Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері біомедичної інженерії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

ТЕМАТИКА

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади сучасних технологій в системі вищої освіти

Тема 1. Сучасні технології навчання у ЗВО, їх мета та завдання. Особливості запровадження педагогічних технологій у сучасному ЗВО.

Технологічний підхід в освітньому процесі. Сутність понять «технологія», «освітня технологія», «педагогічна технологія». Історичний та теоретичний аспекти педагогічної технології. Класифікації педагогічних технологій. Різні підходи до класифікації педагогічних технологій у освітній практиці. Особистісно орієнтована освіта і технології. Гуманістична спрямованість освітніх технологій. Педагогіка співробітництва. Процес функціонування сучасних педагогічних технологій. Перспективи та проблеми впровадження нових педагогічних технологій у ЗВО.

Тема 2. Інноваційні педагогічні технології у ЗВО. Загальні засади педагогічної інноватики.

Інноваційність як ознака сучасного розвитку ЗВО. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти. Педагогічна інноватика у структурі наукового знання. Історія виникнення інноваційного навчання. Структура педагогічної інноватики, класифікація педагогічних нововведень у ЗВО. Інноваційні процеси у системі вищої освіти. Традиційне та інноваційне навчання: порівняльний аналіз.

Тема 3. Інноваційна діяльність педагога.

Особливості інноваційної педагогічної діяльності. Антиінноваційні бар'єри у професійній діяльності педагога та способи їх подолання. Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість педагога. Структура готовності до інноваційної педагогічної діяльності. Розвиток інноваційної поведінки педагога.

Тема 4. Інноваційні технології активізації навчання у ЗВО.

Проблеми втілення освітньої технології у ЗВО. Предметно орієнтовані технології. Особистісно-орієнтовані технології навчання у ЗВО. Партнерські технології (технологія співпраці). Організація проблемного навчання. Види інтенсивних технологій. Особливості застосування кейс методу при підготовці студентів до інноваційної діяльності. Модель лекційного заняття в традиційній формі та активній формі. Функції і роль студентів при проведенні лекційного заняття в активній формі. Модель семінарського заняття в активній формі. План проведення семінарського за-

няття в активній формі. Метод «Портфоліо» у структурі самостійної роботи студентів.

Змістовий модуль 2. Технологічний підхід та засоби його реалізації в освітньому процесі ЗВО

Тема 5. Технологія модульного навчання.

Особливості та принципи модульних технологій. Поняття навчального модулю. Дидактичне забезпечення модульного навчання. Організація навчання за модульною технологією. Методологічні аспекти організації кредитно-модульної та модульно-рейтингової технології навчання. Модульно-тьюторна система підготовки спеціалістів. Технологія ситуаційного навчання (кейс-метод).

Тема 6. Інтерактивні та ігрові технології. Специфіка використання креативних технологій у ЗВО.

Психолого-педагогічна сутність інтерактивних технологій навчання у ЗВО. Інтерактивні технології кооперативного та колективно-групового навчання. Порівняльний аналіз колективних та групових способів навчання. Технології ситуативного моделювання. Технології опрацювання дискусійних питань. Креативні технології як наукова категорія. Види та класифікація креативних технологій. Особливості застосування інноваційних методів навчання у ЗВО (прийоми ейдетики, метод «мозкового штурму», емпатії, інверсії, синектики, вільних асоціацій, метод кейсів та ін.). Технології розвитку критичного мислення. Методика проведення дидактичних ігор у контексті педагогічних інновацій. Синанон-метод як засіб підготовки до професійної діяльності в системі «людина-людина». Мікрвикладання, як інноваційний метод навчання студентів магістратури у ЗВО.

Тема 7. Проєктна технологія, технології дослідницького (евристичного) навчання як різновиди інноваційних педагогічних технологій.

Суть проєктної технології навчання у ЗВО. З історії виникнення проєктної технології. Типологізація (класифікація) педагогічних проєктів у ЗВО. Готовність викладача до створення та реалізації навчального проєкту. Практичні етапи роботи над навчальним проєктом. Захист та оцінювання проєктів. Особливості організації дослідницьких проєктів студентів. Мета, завдання, понятійний апарат дослідницької технології. Рівні дослідницького навчання у кредитно-модульній системі організації освітнього процесу. Основні компоненти навчально-дослідної діяльності студентів: мотиваційний, змістовий, організаційний, процесуальний, технічний, комунікаційний, результативний.

Тема 8. Інформаційні технології навчання.

Нові інформаційні технології (НІТ) навчання, їх характеристика. Інформаційна компетентність викладача як умова ефективного формування інформаційно-освітнього простору. Телекомунікаційні технології. Технології дистанційного навчання. Вебінар як форма інформаційних технологій у вищій школі. Інтернет як комунікаційне середовище. Мультимедіа – новий засіб соціокультурних комунікацій. Комп'ютерні технології навчання в кредитно-модульній системі. Методи використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі ЗВО: мультимедійні лекції, інтерактивні практичні роботи, інтерактивні дискусії, студентські роботи, презентації, інтерактивні навчальні програми, програми-тести, електронна література. Електронна пошта. Створення середовища для навчання. Роль викладача у процесі навчання студентів із застосуванням інформаційних технологій, його готовність до інновацій.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Технологічний підхід у навчанні. Структура навчального заняття з використанням педагогічних технологій (ПТ) навчання.	2	0,5
2	Традиційні та інноваційні технології активізації навчання у вищій школі: порівняльний аспект.	2	1
3	Інноваційна діяльність педагога. Складові інноваційної компетентності педагога.	2	0,5
4	Технології розвивального, проблемного навчання. Розробка творчих ситуацій для конкретно обраної теми, використовуючи елементи розвиваючого навчання.	2	1
5	Вимоги та принципи організації освітнього процесу за модульною технологією навчання.	2	0,5
6	Технології інтерактивного навчання (групова робота, групові тренінги, «мозкова атака» та ін.) Ігрові технології навчання. Розробка ігрових ситуацій для конкретно обраної теми.	2	1
7	Метод проектів як різновид інноваційних педагогічних технологій. Технології дослідницького (евристичного) навчання у вищій школі.	2	1
8	Інформаційні технології навчання. Авторські моделі навчання. Особливості застосування мультимедійних технологій у ЗВО. Технології дистанційного навчання.	2	0,5
<i>Усього годин</i>		16	6

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Предмет і завдання курсу «Сучасні педагогічні технології у закладах вищої освіти». Опрацювати навчальний матеріал з питань «Інтегративно-синергетична модель педагогічної технології» та «Основні підходи до класифікації педагогічних технологій»	5	8
2	Проектування професійно-орієнтованих технологій навчання. На підставі аналізу та узагальнення навчально-методичних джерел: 1) сформулювати принципи проектування та конструювання професійно-орієнтованих технологій; 2) заповнити таблицю «Критерії технологічності педагогічної технології»; 3) заповнити таблицю «Сутнісні відмінності професійно-орієнтованих технологій навчання у закладі вищої освіти»; 4) на підставі аналізу навчально-методичної літератури розробити схему «Методика роботи викладача під час відбору і структурування навчального матеріалу».	5	9
3	Проектування особистісно-орієнтованих технологій навчання і виховання. Опрацювати навчальний матеріал, на підставі аналізу та узагальнення навчально-методичних джерел: 1) сформулювати поради викладачеві щодо організації особистісно-зорієнтованого навчання студентів; 2) заповнити таблицю «Характеристики особистісно-зорієнтованого підходу до організації навчання у вищій школі»; 3) сформулювати основні принципи використання особистісно-зорієнтованих технологій навчання у вищій школі.	5	9

4	Модульні технології навчання. Опрацювати навчальний матеріал з питання «Методика використання окремих компонентів навчально- методичного забезпечення у вищій школі»; побудувати схему навчально-методичного комплексу до окремого модуля навчальної дисципліни (на вибір); підготувати есе на тему «Умови удосконалення кредитно-модульного навчання»	6	9
5	Інтерактивні технології навчання. Опрацювати навчальний матеріал з питання «Методи і засоби навчання, які використовуються під час здійснення кожного з етапів ділової гри у закладі вищої освіти»; заповнити таблицю «Історія виникнення інтерактивних технологій»; підготувати доповідь на тему «Переваги та недоліки у застосуванні інтерактивних технологій навчання у вищій школі».	5	7
6	Технологія розвивального навчання. Опрацювати навчальний матеріал з питання «Ключові ідеї розвивального навчання»; дати тлумачення висловів: «Розвивальне навчання має орієнтуватися на "зону найближчого розвитку"» (Л.Виготський) та «Розвиток особистості людини полягає в якісній зміні її діяльності».	6	7
7	Технологія проблемного навчання. Опрацювати навчальний матеріал з питання «Сучасний стан застосування технології проблемного навчання у вищій школі»; підготувати доповідь на тему: «Складність реалізації технології проблемного навчання в освітньому процесі ЗВО»	5	7
8	Інформаційна педагогіка – різновид освітніх технологій. Опрацювати навчальний матеріал з питань «Характер взаємозв'язку комп'ютеризації і розвитку креативності студента» та «Вебінар як форма інформаційних технологій у вищій школі»; підготувати доповідь на тему «Дистанційна освіта: аргументи «за» і «проти».	6	7
	Контрольна робота для студентів заочної форми навчання		15
	ІНДЗ	15	
	<i>Усього годин</i>	58	78

Індивідуальні завдання

Самостійна робота є складовою підготовки протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є набуття навичок роботи з базовою і додатковою літературою, формування самостійного творчого мислення. На позааудиторну роботу виносяться вивчення окремих проблем курсу, підготовка до практичних занять, контрольної роботи, колоквиуму, тестування, заліку, виконання індивідуально-творчих та науково-дослідних завдань (підготовка доповідей з окремих тем курсу на щорічну науково-технічну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ та інші наукові конференції та семінари, підготовка наукових публікацій, рефератів).

Індивідуальні науково-дослідні завдання:

1. Презентація однієї з освітніх технологій на «Аукціоні педагогічних ідей».
2. Розробка і презентація власного визначення поняття «Інновація».
3. Розробка власного варіанту класифікації освітніх технологій.
4. Розробка методичних аспектів реалізації інноваційних технологій.
5. Розробка авторської моделі навчання у ЗВО з використанням інформаційних технологій.
6. Розробка програми формування індивідуального стилю діяльності педагога.
7. Розробка проєкту із запровадження інноваційних технологій в навчальні курси.

8. Технологія проблемного навчання. Особливості складання конспекту заняття з елементами проблемного навчання до теми технічних дисциплін. Розробка проблемних ситуацій для конкретно обраної теми.

Методи навчання

Лекція, проблемна лекція, демонстрація, зокрема, з використанням мультимедійних засобів навчання, практичні роботи, підготовка рефератів, доповідей науково-дослідного характеру, зокрема, на щорічну науково-технічну конференцію викладачів, співробітників та студентів ВНТУ.

Методи контролю

Протягом вивчення дисципліни передбачається поточний та підсумковий форми контролів знань студентів.

Поточний контроль закріплення знань студентів та систематизації вивченого матеріалу здійснюється у формі фронтального, індивідуального чи комбінованого опитування студентів під час лекційних, практичних занять; перевірки та оцінювання рефератів; захисту контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання); тестування і проведення контрольної роботи; заслуховування доповідей; проведення заліку.

Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

Об'єктом оцінювання знань студентів у процесі поточного контролю є:

- систематичність, активність та змістовність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу на практичних заняттях;
- якість та своєчасність виконання самостійної роботи з кожної теми;
- якість виконання індивідуальних завдань;
- правильність виконання завдань модульного контролю.

Під час контролю роботи на практичних заняттях оцінюються: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на заняттях; активність в процесі обговорення питань; логічність та послідовність виступу; уміння обґрунтовувати власну думку та доносити її до слухачів; ступінь попередньої підготовки; уміння використовувати засвоєний теоретичний матеріал під час розв'язання практичних завдань; активність у пошуку шляхів вирішення поставлених завдань; самостійність та ініціативність, кількість опрацьованих джерел тощо.

Під час контролю самостійної роботи студентів оцінюються: правильність та логічність виконання завдання; своєчасність виконання; уміння виділяти головне в опрацьованому матеріалі; уміння стисло та послідовно формулювати думку.

Під час контролю виконання індивідуальних завдань оцінюються: вміння самостійно працювати з методично-науковою, нормативною та навчальною літературою; вміння виділяти в матеріалі головне, систематизувати зміст питання; вміння дотримуватися структури реферату, повідомлення, оформлювати текст та список літератури за останніми вимогами; вміння стисло та логічно викладати думки під час повідомлень, відповідати на запитання викладача та студентів навчальної групи; вміння правильно будувати моделі педагогічних явищ та процесів; вміння дотримуватися усіх вимог до складання сценарію навчального заняття.

Завданням заліку є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу з двох змістовних модулів.

Залік може проводитись за допомогою таких методів:

- письмової роботи;
- складання тестів у електронній системі університету;
- складання тестів у електронній системі університету та додаткової письмової роботи (додатково оголошується розподіл балів за складання тестів та виконання письмової роботи із загальної кількості балів, відведених на підсумковий контроль).

Метод та максимально дозволений час складання підсумкового контролю , перелік питань, що охоплюють зміст програми дисципліни та критерії оцінювання завдань доводяться до студентів на першому тижні навчального семестру.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів з окремих видів роботи та в цілому по модулях (в балах)

Вид роботи	Модуль 1	Модуль 2
1. Підготовка до практичних занять	20	20
2. Колоквіум (тестування)	20	20
5. Індивідуальні науково-дослідні завдання	10	10
Всього	50	50

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
75-81	C
64-74	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів

Рівень компетентності	За національною шкалою	За шкалою ECTS	Критерії оцінювання
IV Високий (творчий) «5»	відмінно	A	Студент вільно володіє категоріальним апаратом дисципліни, має ґрунтовні знання теоретичного матеріалу та демонструє високий рівень методичної грамотності при виконанні завдань практичного спрямування.
III Достатній (конструктивний) «4»	добре «4+»	B	Студент демонструє вільне володіння навчальним матеріалом з дисципліни, вміє професійно відстоювати свою точку зору, володіє добре сформованими методичними уміньми і навичками. У відповідях на запитання студент може допускати несуттєві помилки за умови своєї загальної наукової грамотності. Відповіді повні, логічно структуровані.
	добре «4»	C	Студент демонструє достатній рівень володіння теоретичним матеріалом курсу, вміє викласти його у взаємозв'язку з практичними уміньми і навичками, добре володіє методичними знаннями. У відповідях можуть траплятися окремі помилки, які суттєво не впливають на загальний рівень підготовки з даної дисципліни, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

II Середній (репродуктивний) «3»	задовільно «3+»	D	Здобувач демонструє посереднє, фрагментарне володіння теоретичним матеріалом курсу, неточне трактування основних термінів і понять дисципліни. з допомогою викладача може аналізувати матеріал, робити висновки. Рівень сформованості практичних вмінь недостатній.
	задовільно «3»	E	Студент демонструє володіння навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий. Відповіді неповні, поверхові. Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчальних завдань не виконано або якість виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального.
I Низький «2»	«незадовільно з можливістю повторного складання» «2»	FX	Студент не засвоїв більшої частини матеріалу, у відповідях допускає суттєві помилки, володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, більшість передбачених програмою навчальних завдань не виконано; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
	«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» «2»	F	Виставляється студенту, який володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якогось значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом).

Політика курсу

Викладач та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень [Кодексу етики ВНТУ](#), [Положення про академічну доброчесність студентів та науково-педагогічних працівників ВНТУ](#), [Положення про рейтингову систему оцінювання досягнень студентів у ВНТУ](#) та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

Базові інформаційні ресурси

1. Інноваційні технології в освітньому процесі / І. В. Хом'юк, В.А.Петрук, О.А.Голук, В.В.Хом'юк: Монографія, Вінниця: ВНТУ, 2020. – 88 с., ISBN 978-966-641-807-7.
2. Irina Khomuuk, Ievgeniia Ivanchenko, Oleg Maslii, Marina Gorlichenko // [Innovative methods in the process of higher mathematics for future military engineers](#) // Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference May 24-25, 2019. – Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, 2019. Vol.1– P. 254-264. DOI: 10.17770/sie2019vol1.3714 ; <http://dx.doi.org/10.17770/sie2019vol1.3714>
3. Хом'юк І. В. Зміст та структура курсу «Сучасні педагогічні технології у вищих навчальних закладах» для підготовки докторів філософії / І. В. Хом'юк // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. – Миколаїв : Миколаївський нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, 2018. – Вип. 2(61). – С. 304–310.
4. Хом'юк В. В. Компетентностно-орієнтовані завдання як важливий чинник формування когнітивної складової математичної компетентності майбутніх інженерів / В. В. Хом'юк, І. В. Хом'юк // Збірник наукових праць «Актуальні питання при-

родничо-математичної освіти». – Суми : Сумський держ. педагогічний університет ім. А. С. Макаренка, 2017. – Вип. 1(9). – С. 107–114.

5. Хом'юк І.В. Деякі аспекти впровадження інноваційних технологій у роботу вищого навчального закладу/ І.В.Хом'юк, В.А.Петрук // Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 03-04 квітня 2016 року : збірник наукових праць / Міністерство освіти і науки України, Вінницький національний технічний університет [та інш.]. – Вінниця: ВНТУ, 2016. – С.181-184.

6. Хом'юк І.В. Інтерактивні технології навчання вищої математики студентів технічних ВНЗ / І.В. Хом'юк, В. А. Петрук, В.В.Хом'юк // Навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. – 92 с.

7. Технологія змішаного навчання в системі відкритої післядипломної освіти: підручник /за заг. ред. В. В. Олійника, ред. кол.: С. П. Касьян, Л. Л. Ляхоцька, Л. В. Бондаренко; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». – Київ, 2019 – 196 с.

8. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник / Н.П.Волкова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. –360 с.

9. Медіапедагогіка: навч. посібник / Загірняк М.В., Поясок Т.Б., Беспарточна О.І., Токарева А.В.–Харків: «Друкарня Мадрид», 2018. –360с.

10. Лебединець Т. М. Упровадження інтерактивних методів навчання у вищих навчальних закладах/ Т. М. Лебединець, І. В. Гуляєв, Л. В. Мироненко // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед.ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2018. – Вип. 59. – С.84-93.

11. Кухаренко В. М. Теорія та практика змішаного навчання : монографія /за ред. В. М. Кухаренка. –Харків : «Міськдрук», НТУ, «ХПІ», 2016. –284с.

12. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2015. – 304 с.

13. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України /Ю.В. Бистрова //Право та інноваційне суспільство. –№ 1 (4). –2015. – С. 27–28.

14. Filacek A. Social Sciences and Humanities in Czech Republic // Theory of Science. – 2004. – Vol. 24, № 1. – P. 5–34.

15. Henry Etzkowitz. The Triple Helix: University-Industry-Government Innovation In Action. – London: Routledge, 2008. – 177 p.

16. Research Universities and the Future of America: Ten Breakthrough Actions Vital to Our Nation's Prosperity and Security – Washington, D. C.: The National Academies Press, 2012. – P. 4.